

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

ISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXI. — LETO XXXI.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), AUGUST 10, 1948

ŠTEVILKA (NUMBER) 155

Domače vesti

Komisija Z. N. začela debate glede omejitve oboroževanja

35-letnica poroke

Jutri, 11. avgusta bo minulo 35 let, odkar sta si obljubila večno zvestobo poznana Mr. in Mrs. Anton in Antonija Fidel iz Unionville, O. Da bi v sreči in zadovoljstvu obhajala še zlato poroko jima iz srca želijo otroci, sorodniki in obilni prijatelji.

Pozdravi

Prav lepe pozdrave iz gorke Californije pošiljamo vsem prijateljem in znancem Mr. in Mrs. Vitez ter Mrs. Stare.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile v nedeljo zjutraj ob 3:30 uri pri Mr. in Mrs. Joe in Mildred Bradáč, 17822 Dillewood Rd., in jima pustile v spomin zalo hčerko, drugo v družini. S tem dogdom je postala Mrs. Amalia Terbižan drugič stara mama. Mrs. Bradáč je tajnica krožka št. 7 Prog. Slovenk. Mati in dete se nahajata v St. Alexis bolnišnici in se dobro počutita. Naše čestitke!

Seja Wallaceovega kluba

Jutri, v sredo zvečer 11. avgusta se bo vršila seja "Wallace for President" kluba v Slov. društvenem domu na Recher Ave. Pričetek bo ob osmih zvečer in vabi se vse člane in vse one, ki se zanimajo za izvolitev Wallaceja za predsednika. Na seji bo navzoč tudi delegat, ki se je udeležil konvencije Progresivne stranke v Filadelfiji ter bo podal poročilo s konvencije.

Izredna delničarska seja

Delničarje in društvene zastopnike Slov. društvenega doma na Recher Ave. se opozarja, da se bo v sredo zvečer točno ob 7:30 uri vršila izredna seja, na kateri se bo ukrepalo o proslavi 30-letnice obstoja doma in začelo s kampanjo za novi dom, kateri je potreben za naraščajočo naselbino.

Nov grob

LAWRENCE FORTUNA

V mestni bolnišnici je umrl včeraj zjutraj ob 6:55 uri Lawrence Fortuna, star 58 let, stanujoč na 15511 Saranac Rd. Doma je bil iz Smrečja pri Vrhniki, odkoder je prišel v Ameriko pred 50 leti. Bil je član društva št. 7 SDZ. Tukaj zapušača so-progo Antonijo in tri sinovi: Franka, Augusta in Vincenta, v stari domovini pa brata Josepha in sestro Josephine. Pogreb se bo vršil v četrtek ob 8:45 uri zjutraj iz Svetkovega pogrebnega zavoda, 478 E. 152 St., v cerkvi Marije Vnebovzete ob 9:30 uri in nato na pokopališče Calvary.

ROMUNI BODO ODLOČILI, ČE ŽELIJO POSTATI ENA OD REPUBLIK SOV. ZVEZE

CARIGRAD, Turčija, 9. avg. — Romunski begunci so danes izjavili, da bodo Romunci na plebiscitu 23. avgusta odločili, če želijo postati del Zveze sovjetskih socialističnih republik.

Če se bo večina Romuncem izjavila za priključitev k Sovjetski zvezi, bo sedanji parlament razpuščen, namesto tega pa se bo v Moskvo poslalo delegate, ki bi zastopali novo zvezno republiko.

Sovjetska zveza napadla Ameriko, da maja zaupanje sveta, ker da zvišuje svoje sile namesto, da bi jih znižala

LAKE SUCCESS, N. Y., 9. avgusta — Sovjetska zveza je danes pred komisijo za omejitev oboroževanja pri organizaciji Z. N. obtožila Zedinjene države, da izpodkopavajo zaupanje sveta, ker da zvišujejo svoje oborožene sile namesto, da bi jih znižale.

V trpkem napadu na Ameriko je sovjetski delegat Jakob Malik izjavil, da sta dve zapadni sili, Anglija in Amerika, odgovorni za neuspeh Združenih narodov pri pogajanjih glede znižanja oboroževanja.

Malik je rekel, da namerava Zedinjene države zvišati svoje oborožene sile v tekočem in prihodnjem letu za 25 odstotkov v primeri z letom 1947—48.

Pred komisijo za omejitev oboroževanja je Malik zagotovil, da bo Sovjetska zveza nadaljevala svojo borbo za znižanje oboroževanja, za prepoved uporabe atomskega orožja, za omejitev vojne produkcije in za ustanovitve mednarodnega sistema kontrole in nadzorstva.

"Nobena država ne ogroža Amerike, ampak Amerika druge"

Zunanji minister in delegat sovjetske Ukrajine Dmitrij Manuilski se je pridružil Malikovu napadu na Zedinjene države. Izjavil je, da je Rusija demobilizirala eden letnik za drugim, dočim so Zedinjene države nadaljevale z graditvijo svoje oborožene sile.

"Medtem ko ameriška delegacija dopoveduje komisiji, da je za omejitev oboroževanja, vojaški voditelji v kongresu vztrajajo, da ne sme biti nobenih omejitev pri oboroževanju in da mora atomska bomba ostati izključno ameriško orožje", je rekel Manuilski.

Ukrajinski delegat je pristavil, da ves svet ve, da ni nikjer nobene države, ki bi ogrožale Zedinjene države, ampak da Zedinjene države ogrožajo ostale dežele sveta.

Ameriški delegat Frederick H. Osborn ni odgovoril na napade sovjetskega in ukrajinskega delegata.

Angleški delegat je tudi proti razoroženju

Angleški delegat Sir Alexander Cadogan je izjavil, da je sovjetski predlog zelo podoben predlogu, ki je že lansko leto bil zavržen v dveh komisijah Z. N. in v Varnostnem svetu organizacije.

Cadogan je izjavil, da Sovjeti zagovarjajo zelo enostavno teorijo, da bi se velike sile morale takoj razorožiti in da bo temu sledilo zaupanje. Rekel je, da nekatere države mogoče niso ničesar naučile od lekcije, da "ni razoroženja brez varnosti," ampak da kar se Anglije tiče to ni res in kot "dejstva kažejo ni res niti kar se tiče Sovjetske zveze."

ITALJANSKI SOCIALIST DOSPIL V MOSKVO

LONDON, 9. avg. — Moskovski radio je danes naznanil, da je v Moskvo dospel voditelj italijanskih socialistov, ki so za sodelovanje z italijanskimi komunisti, Pietro Nenni. V Moskvo je prišel iz Leningrada.

Izgubila 51 funtov
tekem 169 dni
kolcanja

WAYNESBURG, Pa., 9. avg. — Pauline Lucas, kateri se brez prestanka kolca že 169 dni, je v tem času shujšala za 51 funtov. Toda temnolasa mladenka, ki je delala v trgovini svojega očeta, še vedno ni izgubila nade, da jo kdo reši kolcanja, ki jo od 23. februarja muči podnevi in ponoči.

Zdravniki v lokalni bolnici so preiskovali, če vse mogoče medicine in mamila, ampak brez trajnega uspeha. Parkrat so mamila ustavila kolcanje par ur. Miss Lucas, ki je stara 31 let, je preiskovala tudi, če vsa mogoča "domača zdravila," kakor zadržanje sape, nanašanje prestrašnje, itd.

"Mi ne vemo, kaj povzroča kolcanje," je dejal njen zdravnik dr. A. J. Blair. "Preiskal je neke specialiste za živčne bolezni, ampak to tudi ni pomagalo. Edini možnosti, ki še obstojata, sta hipnoza, ki v nekaterih primerih pomaga, in pa operacija."

Mlada ženske kolcne povprečno 75 krat na uro, kadar pa napad nekoliko poneha, se številko kolcev zniža na 10 do 15 na uro.

ZAMORCI BODO PRVI VOLILI V SO. CAROLINI

COLUMBIA, S. C., 8. avg. — Pri primarnih volitvah, ki se bodo vršile v South Carolini prihodnji torek, bodo zamorci prvi izbra 1876 šli na volišče kot ostali državljani. (Primarne volitve na jugu so enake rednim volitvam, ker so demokrati, ki so primarnih volitev nominirani, za praktične svrhe izvoljeni.)

Računa se, da se bo volitev udeležilo kakih 30.000 zamorcev izred 300.000 v državi. Pot na volišče je zamorcem odprla odločitev zveznega sodnika Waringa, ki je bil od tedaj tarča ostrih napadov.

TISKARJI V NEW YORKU DOBJO \$9.00 POVIŠKA

NEW YORK, 8. avg. — Med tiskarskimi delavci in izdajatelji 12 new-yorških dnevnikov je bil danes dosežen sporazum, glasom katerega se bodo tiskarske mezdle povišale za \$9.00 na teden. To pomeni, da bo plača dnevnih delavcev znašala \$99 na teden, onih, ki delajo ponoči, pa \$104.00. Spor med unijo in tiskarnami je trajal šest mesecev.

FRANCOSKI PREMAGARJI V PROTESTNI STAVKI

PARIZ, 9. avg. — Kakih 10.000 francoskih premogarjev je danes zastavkalo v znak protesta proti ekonomskemu zakonu premijera Andre Marie.

ZAPADNI DIPLOMATI SO V MOSKVI IMELI VAZEN SESTANEK Z MOLOTOVOM

Kot poroča Associated Press, so diplomatski predstavniki treh zapadnih sil, Amerike, Anglije in Francije, imeli triurne pogovore s sovjetskim zunanjim ministrom Vjačeslavom Molotovom.

Po sestanku z Molotovom so trije diplomati — ameriški ambasador Walter Bedell Smith, posebni angleški poslanec Frank Roberts in francoski ambasador Yves Chataigneau — nadaljevali z medsebojno konferenco.

Sodeč po dobrem razpoloženju, v katerem so trije diplomati zapustili Kremlin, je v pogovorih z Molotovom verjetno prišlo do novih upov, da se bo rešilo nesporazum med zavezniki v Nemčiji in eventualno v celi Evropi.

Uradno še ni bilo ničesar naznanjeno glede rezultatov pogovorov, kakor tudi še vedno niso znani rezultati pogovorov, ki so jih trije zapadni diplomati imeli s sovjetskim premijerjem Stalinom.

Iz obveščenih krogov pravijo, da je včerajšnji sestanek z Molotovom bil eden najbolj važnih. Veruje se, da bo prišlo do še ene-ga sestanka z Molotovom predno se bo zaključile teh konferenc predložilo Stalinu.

\$47.600 DOHODKOV NA LETO NI DOVOLJ ZANJO

LOS ANGELES, 6. avg. — Mrs. Natalie Kalmus, stara 65 let, je proti svojemu možu, ki je milijonar, vložila tožbo za alimonij, iz katere je razvidno, da njeni letni dohodki znašajo \$47.600, toda njen odvnetnik je rekel, da s tem denarjem ne more shajati.

Sovjetska zveza opomnila Italijo, naj pošlje ladje

RIM, 8. avg. — Sovjetska zveza je včeraj opomnila Italijo, naj prej ko mogoče pošlje bojne ladje, ki jih mora izročiti soglasno z mirovno pogodbo. Da bi se pospešilo izročitev ladij je Sovjetska zveza pripravljena prezreti določbo v mirovni pogodbi, ki predvideva, da morajo ladje biti izročene v vzornem redu.

Italija bi morala izročiti Sovjetski zvezi bojne ladje že 31. decembra lanskega leta ali pa tri mesece po ratifikaciji mirovne pogodbe. V mirovni pogodbi pa je vključena določba, po kateri se je Italiji dalo več časa za izročitev ladij, ki so poškodovane in jih mora popraviti. Mirovna pogodba ne predvideva določenega časa ko morajo ladje biti popravljene, toda Italijani pravijo, da bo vzelo dve ali pa celo več let predno bodo ladje popravljene.

Zedinjene države in Anglija sta se odrekli svojega deleža italijanske mornarice, ki bi ga morale dobiti soglasno z mirovno pogodbo. Francija se je tudi s posebnim sporazumom od 14. julija odrekla precejšnjemu delu italijanskih ladij Sovjetska zveza pa vztraja, da ji mora Italija takoj poslati ladje, ki ji pripadajo.

Blizu 26 let starim najbrže ne bo treba v vojaške suknje

WASHINGTON, 9. avg. — Naborni uradniki so nocoj rekli, da se izvajanje zakona za obvezno vojaščino najbrže ne bo začelo pred 1. novembrom, kar pomeni, da moški, ki bodo v teku prihodnjih 80 dni dosegli starost 26 let, verjetno ne bo treba iti k vojakom za 21 mesecev, kakor določa zakon.

Vsi moški med 18. in 25. letom starosti so podvrženi službi, za katero se bo začela registracija 30. avgusta. Toda armada utegne klicati samo one v starosti od 19 do 25 let. Čim pa kdo doseže starost 26 let, se ga ne more več vzeti v armado, akoravno je bil že klican.

Starost 26 let izpolni vsak mesec okrog 100.000 moških, ampak ravno toliko jih doseže starost 19 let, kar dejansko pomeni dobiček za armado, kajti poudarja se, da bo armada iz razreda 25 let starih klicala letno samo okrog 7.000 mož.

Armadni tajnik Kenneth C. Royall je danes izjavil, da bo prvi naborni klic objavljen okrog 1. oktobra.

STAVKA V DAYTONU KONČNO PORAVNANA

DAYTON, O., 9. avg. — Unija električnih delavcev CIO je nocoj sprejela nov predlog Univerzitetne Co. za poravnavo burne 97-dnevne stavke. Unijske uradniki so izjavili, da je bila stavka takoj preključena.

V smislu družbenega predloga bodo sprejeti nazaj na delo vsi stavkarji, izjemno enajstih, in sicer brez vsake diskriminacije, kar se tiče plače. Prvotno je družba rekla, da bodo stavkarji, ki se vrnejo na delo, morali sprejeti vsako delo, ki bo na razpolago.

GUS HALL PRODRŽAN V ZOPORU DO KAVCIJE

NEW YORK, 9. avg. — Zvezni sodnik Kaufman je danes odločil, da mora Gus Hall, predsednik ohijske komunistične stranke, ostati v ječi, dokler kdo ne položi zanj \$5000 kavcije.

Hall je zadnji izmed 12 komunističnih vodij, obtoženih zarote za prevrnitev ameriške vlade, ki je bil na formalnem zaslišanju, in prvi, ki je moral v ječo, ker zanj ni bila položena varščina.

10.000 ŽIDOV BO VSAK MESEC PRISLO V PALESTINO

TEL AVIV, Izrael, 9. avg. — Dr. Joseph Schwartz, ki je evropski direktor ameriške komisije za žide, je izjavil, da se bo s tekočim mesecem začelo vseljati v Palestino 10.000 židovskih beguncev na mesec. Gre za žide, ki se nahajajo v zapadni Evropi in katerih je okrog 700.000. Stroški za vseljevanje bodo znašali \$1.250.000 na mesec ali pa \$125 za vsakega vseljenega žida.

WALLACE NA GLASOVNICI V NAJMANJ 44 DRŽAVAH

NEW YORK, 9. avg. — Kampanjski direktor predsedniškega kandidata Progresivne stranke Henry A. Wallacea C. B. Baldwin je včeraj naznanil, da so Ohio, Illinois in Massachusetts pridružili devetnajstim državam, v katerih bo Wallace prišel na glasovnico. Pristavil je, da bosta Wallace in Taylor prišla na glasovnico v najmanj 44 državah.

Sovjetski ambasador dolži Zedinjene države terorizma

Zahteva, da se sovjetskemu konzulatu takoj izroči "ugrabljenega učitelja"

WASHINGTON, 9. avgusta — Sovjetski ambasador Aleksander Panjuškin je nocoj obtožil Zedinjene države, da poskušajo terorizirati sovjetske državljane in zahteval, da se takoj izroči sovjetskemu konzulatu učitelja Mihajla Samarina, ki da se je baje "uprl" in zahteval, da ga FBI zaščiti.

Panjuškin je obtožil Zedinjene države, da so prekršile Litvinov pakt iz leta 1933.

Sovjetskega ambasadorja je hladno sprejel državni podtajnik Robert A. Lovett. V odgovoru na formalno sovjetsko noto glede sovjetskega učitelja, ki je izginil brez vsakega sledu, je Lovett dejal, da so obtožbe zasnovane na spornih člankih v tisku in da jih ameriška vlada ne more sprejeti.

Po izročitvi note je Panjuškin priredil častniško konferenco v svoji ambasadi. Na tej konferenci je potrdil večji del informacij, ki jih je glede note obelodanil državni oddelek.

Panjuškin zahteva, da se vrne "ugrabljenega" Samarina

Državni podtajnik Lovett je v zvezi z afero izjavil, da bo ameriška vlada ugotovila dejstva in če bo kateri koli Američan kriv kriminalnega dejanja, se bo podvzelo potrebne mere.

Državni oddelek je izjavil, da je sovjetski ambasador zahteval, da se takoj izroči sovjetskemu generalnemu konzulatu v New Yorku učitelja Mihajla Samarina.

Panjuškin je izjavil, da so Samarina in učiteljico Oksano Stepanovno Kosenkino s silo odpeljali beli Rusi (ruski begunci iz časa revolucije) in sicer z vednostjo FBI. Kosenkinovo je pozneje osvobodil sovjetski konzul, toda za Samarina ni znano, kje se prav za prav nahaja.

Samarin bo baje jutri nastopil kot priča

Kongresnik Karl Mundt, ki je član kongresnega odbora za preiskavo neameriških aktivnosti, je izjavil, da se bo Samarin jutri pojavil kot priča na zaslišanju, ki jih odsek vodi v zvezi s "špijonsko afero." Rekel je, da ve kje se Samarin nahaja in pristavil, da se ga je skrivalo na njegovo lastno zahtevo.

Predstavniki FBI pa so izjavili, da je Samarin prišel prostovoljno na zaslišanja in da ni bil zadržan. Niso pa hoteli povedati, kaj je Samarin na zaslišanju izjavil.

(Kot je poročal Associated Press je New York Times priobčil članek, v katerem je rečeno, da je Samarin govoril "proti sovjetski stranki, politiki in vladni mašineriji" in da je zahteval "zaščito ameriške vlade in ameriškega javnega mnjenja").

Kosenkinova potrdila, da so jo "ugrabili"

Učiteljica Kosenkina, ki je v soboto bila po zaslugi sovjetskega konzula v New Yorku osvobodjena, je častnikarjem izjavila, da so jo ugrabili beli Rusi.

Sovjetski ambasador je častnikarjem povedal, da so Kosenkinovo in Samarina ugrabili člani neke organizacije belih Rusov, ki se nahaja v Tolsto-

jevi ustanovi v New Jerseyu in katero organizacijo vodi grofinja Aleksandra Tolstoj, najmlajši hčerka ruskega pisatelja Leva Tolstoj. Panjuškin je rekel, da se Samarin sedaj nahaja pod pazko FBI.

Sog

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town: (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries: (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KONVENCIJE POLITIČNIH STRANK V AMERIŠKI ZGODOVINI

Zdaj ko so politične konvencije dveh starih in tudi ene nove stranke za nami, bo marsikoga zanimalo kako je prišla v navado sedanja metoda nominiranja predsedniškega in podpredsedniškega kandidata kake stranke. Očeti naše republike so zapisali v našo Ustavo, da naj bo predsednik izvoljen potom elektorjev, ki jih določijo posamezne države. Število teh elektorjev, pravi Ustava, bo enako številu senatorjev in poslancev vsake posamezne države v zveznem kongresu. Ti elektorji se zberejo v svojih državah in vsak od njih glasuje za dva moža—če ne pride pri tem do jasne večine glasov, izbere zvezna poslanska zbornica dva od peterih kandidatov, ki so dobili največ glasov. Ta metoda ni bila nepraktična v tistih časih, četudi je obstajala i takrat razlika v mišljenju koliko oblasti naj se dovoli predložiti narodni ali zvezni vladi. Vedeti je treba, da v tisti zgodnji dobi naše republike ni bilo formalno ustanovljenih političnih strank.

V prvih predsedniških volitvah—1789 in 1792—je ta sistem deloval. Nominacije so bile nepotrebne, ker je bil George Washington soglasno izvoljen za prvega predsednika republike in potem spet pri drugih volitvah. Leta 1796 sta bili politično delavni dve politični struji ali stranki, Federalisti (stranka administracije) in republikanci—ta struja pa nima ničesar skupnega z današnjo republikansko stranko. Od volitev v l. 1800. pa do l. 1824 je kongres nominiral predsedniškega in podpredsedniškega kandidata na svoji politični konferenci. Konferenca so se udeležili vsi kongresni člani stranke, katera je hotela nominirati predsedniškega kandidata. Elektorji posameznih držav niso bili legalno vezani upoštevati izbire konference, a navadno so to storili. Razpad federalistične stranke in trenje v republikanskih vrstah pa je skupno s porastjo demokratičnih sil v novo pridruženih državah prinesel konec kongresnim političnim konferencam. Že l. 1832 so bile nominacije izvedene na več načinov—po državnih zakonodajah, na množičnih sestankih ali taborih, potem v tisku objavljenih naznanil in potem splošnega soglasja strankinih članov. V deželi je bilo čutiti porast demokracije na političnem polju. Že l. 1832 so vse države Unije, razen South Caroline dovolile svojim državljanom, da so sami glasovali za predsedniške elektorje, namesto, da bi to važno nalogo izvedla državna zakonodaja posameznih držav. S tem je bila volilna pravica zelo raztegnjena, odpravljene so bile tudi mnoge davčne omejitve ozir. lastninske kvalifikacije, ki so bile dotlej potrebne posameznemu volilcu. Število volilcev se je tako pomnožilo, volilno pravico so dobili mali farmarji, delavci, obrtniki in drugi.

Z zmago Andrew Jacksona v l. 1828 je prišel do svojega političnega prava tudi "navaden človek." To je bila "doba navadnega človeka" in od tedaj imamo obliko nominacijskega sistema, ki je v navadi še danes. Takrat so bile stranke pozvane, da pošljejo na konvencijo svoje krajevne zastopnike ali delegate, ki bodo nominirali predsedniškega kandidata. Število delegatov je določala velikost prebivalstva posameznih držav. Kandidatje l. 1832 so bili nominirani na ta način. Kasneje so stranke pričele z nominiranjem kandidatov objavljati tudi svoje programe ali platforme, kar je nadomestilo prejšnja ugibanja, kaj bo imenovan kandidat pravzaprav zastopal in kakšnim interesom bo služil, če bo izvoljen. Volilci še vedno glasujejo za predsedniške elektorje, kakor to določa Ustava, a ti so moralno obvezani, da glasujejo za kandidate strank, ki so jih izvolile, in doslej je bila v tem pogledu samo ena izjema in to v volitvah l. 1820.

MORILEC ŠESTIH OSEB PRAVI DA JE BLAZEN

MANSFIELD, O., 7. avg.—Tu se je danes vršilo preliminarno zaslišanje proti Robertu M. Danielsu, ki je obtožen, da je nedavno po begu iz pobiljevalnice z nekim drugim jetnikom, ki je bil ubit, izvršil šest umorov. Njegov odvetnik, ki ga je imenovala sodnija, je zanj podal izjavo nekrivde, ker da je bil obtožen ob času, ko je izvršil umore, blazen.

KONFERENCA GLEDE USODE ITALIJANSKIH KOLONIJ

LONDON, 8. avg.—V ponedeljek se bo v Londonu začela konferenca štirih velikih sil, na kateri se bo govorilo o usodi bivših italijanskih kolonij. Kamen spotike med zapadnimi silami in Sovjetsko zvezo je Libija. Zapadne sile bi rade videli, da se Libija razdeli v tri province, od katerih bi dve, Kirenaika in Tripolitania, prišle pod angleški protektorat.

PROGRAM PROGRESIVNE STRANKE

Ustanovna konvencija nove progresivne politične stranke je v Philadelphiji dne 25. julija sprejela naslednji program:

UVOD

Komaj so minila tri leta po končani drugi svetovni vojni, že ropotajo bobni k tretji. Civilne svobodščine se ukinjajo. Na milijone ljudi kliče na pomoč, ker so postale cene neznesne. Ameriški način življenja je v nevarnosti.

Korenina te velike krize je kontrola veletrustov nad našim gospodarstvom in nad našo vlado. Z mučnim delom in pridno podjetnostjo je ameriško ljudstvo s svojimi bogatimi sredstvi zgradilo najbolj produktiven stroj na svetu. Toda ta stroj ne pripada več ljudstvu. Še nikoli ni tako mala peščica ljudi lastovala tako veliko na račun tako velikega števila naroda.

Pred desetimi leti nas je Franklin Delano Roosevelt opozarjal: "Svoboda demokracije je v nevarnosti, ako bo ljudstvo trpelo naraščanje privatne moči do tiste meje, ko postane ta moč jača od njegove demokracije države. V bistvu je to fašizem".

Ta privatna moč se je danes postavila za nevidno vlado, ki vleče nitke, na katerih so pritrjene lutke republikanske in demokratske stranke. Dve listi kandidatov se poteguje za glasove pod ponošeno značko dveh starih strank. Toda obe te stranki stojita za enotnim programom—za programom profitov monopolov, slonečega na pripravljanju za vojno, na nižjem življenjskem standardu in na zatiranju onih, ki se ne strinjajo z njim.

Že cela pokoljenja se je navadni ameriški človek upiral tak koncentraciji gospodarske in politične moči v rokah peščice. Najslavnejši ameriški politični voditelji so peljali narod v boj proti denarni moči, proti železniškemu baronom in ekonomskim rojalistom.

Mi člani progresivne stranke smo današnji potomci teh ljudskih pokretov in borbenih voditeljev. Mi smo politični dediči Jeffersona, Jacksona in Lincolna — Frederika Douglassa, Altgelda in Debsa — borbenega La Folletta, Georgea Norrisa in Franklina Roosevelta.

Trdno prepričana, da so principi Deklaracije neodvisnosti in Ustave Zedinjenih držav ameriških položili vse osnovne svobodščine za vse ljudi ter da štiti varnost in blaginjo naše dežele, se progresivna stranka obvezuje, da bo čuvala in branila vsa ta načela.

Skozi vso dobo naše zgodovine so se pojavljale politične stranke, kadar so stare stranke narod izdale. Kakor je Jef-

erson načeljeval novi stranki, da premaga reakcionarje tedanjega časa, in kakor je Lincoln vodil novo stranko do zmage nad suženjskimi gospodarji, ravno tako danes, navdahnjeno po Wallace-u in z njim na čelu ustanavlja ameriško ljudstvo NOVO STRANKO. Progresivna stranka je spočeta zaradi potrebe, potrebe po zavarovanju miru, svobode in obilnosti za ameriški narod.

Ameriško ljudstvo hoče mir. Toda stari stranki, slugi pokorni monopolu in militarizmu, se pripravljata na vojno v imenu miru.

Odklanjata pogajanja za razrešitev razločkov s Sovjetsko zvezo. Odklanjata organizacijo Združenih narodov kot sredstvo za pospeševanje svetovnega miru in rekonstrukcije. Uporablja Marshallov načrt za ponovno izgradnjo Nemčije kot vojne baze in za podjarmljenje gospodarstva drugih evropskih dežel za ameriško veletrgovino. Financirata in oborožujeta izprijene vlade na Kitajskem, v Grčiji, Turčiji in drugod potom Trumanove doktrine, razmetujeta na milijarde ameriškega bogastva in zapravljata ameriško dediščino kot sovražnica despotizma.

Obkrožata zemeljsko oblo z vojaškimi bazami, v čemer vidijo ostali narodi le ogrožanje njihove svobode in zavarovanja. Ščitita industrijske in finančne mogotce nacijske Nemčije ter imperialistične Japonske, ki se je vojno, ter jih postavlja h krmilu. Skladata zaloge atomskih bomb. Sprejemata zakone za vstop razseljenih oseb in diskriminirata med katoličani in židi ter drugimi žrtvami Hitlerja. Uvedli sta vojaški nabor v dobi miru in se pomikata k splošnemu vojaškemu vežbanju.

Za polaganje političnih smernic nastavlja v vlado generala in Wallstreetske bankirje. Miru ni mogoče doseči, toda profite je — z zapravljanjem za vojne priprave čedalje več milijard ljudskega denarja.

Toda to je politika dveh starih strank, smernice, ki oskrinjajo ime miru.

Ameriški narod ljubi svobodo. Toda stari stranki, delujoči za sile posebnih privilegijev, delata zaroto za uničenje tradicionalnih ameriških svobodščin.

Črnecem odklanjata državljanske pravice. Uvajata splošne smernice "črnovrstva" (jim-crowizma) ter jih izvajata z vsem orožjem terorizma. Odklanjata zakoniti postave proti najbolj zverinskemu izrazu teh

smernic — zakone proti linčanju.

Odklanjata odpraviti volilni davek in leto za letom zanikujeta črnecem in milijonom belcem na jugu volilno pravico. Skušata postaviti narodnostne skupine v položaj socialne, ekonomske in politične podrejenosti.

Skrivoma odobravata, da bi se preprečil progresivni stranki prostor na glasovnici. Name-ravata izgnati komunistično stranko ter s tem zavzeti odločen korak v njenem napadu na demokratske pravice delavstva, narodnostnih, poltnih in političnih manjšin ter vseh tistih, ki se protivijo njuni gonji v vojno. V tem ponavljata zgodovino nacijske Nemčije, fašistične Italije in Francove Španije.

Podpirata kongresni odbor za ne-ameriške aktivnosti v njegovem blatenju in preganjanju državljanov, neozirajoč se na zakon o zasebnih pravicah. Iz urada Federalnega biroja za investigacije (FBI) gradita politično policijo, katera ima skrivne podatke o milijonih Američanov.

Skušata obvladovati miselnost ameriškega ljudstva in iztrebiti one, ki mislijo drugače. Taki predlogi kot je Mundt-Nixonov zakonski osnutek uničujoče demokracije na isti način kot dela Alien and Sedition Act, proti katerim postavam se je boril tudi Thomas Jefferson.

Zmašili sta skupaj potvorjen program glede na lojalnost in sicer samo zato, da se ustvari ozračje bojazni in histerije v vladi in v industriji.

Ukovali sta ameriško delavstvo s Taft-Hartleyjevim zakonom na izrecno povelje velikega bussinesa, medtem pa daje-ta potuho za pretirane profite potom nekrotene inflacije.

Zopet sta upostavili in funkcije (sodnijske prepovedi) proti delavstvu, da se razbijajo stavke in uničujejo unije.

To je rekord teh dveh starih strank — rekord, ki je oskrnil ameriški ideal svobode.

Ameriško ljudstvo si želi obilnosti. Toda stari stranki pogrezata kontrolo nad cenami in najemnino, delata iz nesrečnih ljudi žrtve inflacije, ki izjeda prihranke milijonov družin in izpodkopa njihovo življensko stopnjo.

Ne zmenita se za stanovanjski problem, niti ne za fakt, da je nad polovico družin našega naroda, vidljivi na milijone vojnih veteranov, brez strehe ali pa prebiva v predmestnih ali podeželskih beznicah.

Odklanjata socialno zaščito milijonom ljudi, drugim pa dovoljujejo le beraško podporo. Nazaj držita zakonitev zvezne zdravstvene oskrbe, dasi je na milijone mož, žena in otrok brez zadostne zdravniške postrežbe.

Negujeta osredotočevanje privatne ekonomske moči. Progresivne pristaše pokojnega Roosevelta v vladnih službah nadomešča za zagovorniki raznih trustov. Uzakonujeta postave v dobrobit požrešnežev, potrebnim pa nudita le neznačno davčno olajšavo.

To so čini starih dveh strank — dejanja oskrunitve ameriških sanj o obilnosti.

Noben potlačen program ali kaka volilna obljuba demokratske in republikanske stranke ne more zakriti njunega izdajstva nad ameriškim ljudstvom. Niti ne moreta ravnati drugače. Kajti obe stranki delata štafažev lebiznisu, kar je tako jasno pokazal rekord 80. kongresa.

Republikanska platforma vse to priznava.

Demokratska platforma pa skuša vse prikriti.

Toda že sam sestav vodstva demokratske stranke razkrinjuje demagogijo njene platforme. To je stranka strojnih politikarjev in južnih burboncev, ki v kongresu vetira liberalne točke, "izvojevane" na konvenciji.

Take platforme, spočete v hinvavščini in rojene brez načelnosti, ne zaslužijo drugega nego zaničevanje.

Načela Progresivne stranke

Progresivna stranka se rodi v globoki zavesti, da spadajo narodna in prirodna bogastva naše dežele ljudstvu, ki v nji prebiva, in se morajo izkoriščati le v ljudsko korist; da se svoboda in priložnost za vsakega morata zaščititi enakovredno za vse, da se bratstvo lahko doseže, vojna šiba pa odpravi.

Progresivna stranka smatra, da je predpogoju za zgraditev miru na svetu povrniti se k ciljem Franklina Roosevelta ter iskati prostor za mednarodni sporazum in ne nespornost. Njegovo prepričanje je bilo, da v okviru Združenih narodov različni socialni in gospodarski sistemi morejo in morajo obstojati skupaj. Da se doseže mir, morata kapitalistična Amerika in komunistična Rusija med seboj skleniti dobre odnose in delati skupno.

Progresivna stranka smatra, da je prva dolžnost vsake pravne vlade zavarovati vsemu ljudstvu neodtegnjive pravice, proglašene v Deklaraciji neodvisnosti in v zakonih o zakonih pravic — brez razlike na raso, vero, polt, spol, narodnostno poreklo, politično prepričanje ali življenski položaj. Vlada mora dejansko braniti te pravice pred oškodovanjem od strani javnih ali pa privatnih činite-ljev.

Progresivna stranka smatra, da pravična vlada mora rabiti svojo moč za pospešitev življenja obilnosti za njeno ljudstvo. To je osnovna ideja zakona o spodobskih pravic Franklina Roosevelta. Doslej še ni uspel noben poizkus, da bi se uveljavilo to načelo, kajti vebiznis dominira pglavitne sektorje gospodarstva. Postave proti trustom ter vladne odredbe ne morejo zlomiti te dominacije. Zaradi tega mora ljudstvo prevzeti kontrolo nad glavnimi ključji gospodarskega sistema potom svojih demokratično izvoljenih predstavnikov. Podržavljenje teh bistvenih vzvodov bo omogočilo ljudstvu, da načrtno planira izkoriščanje svojih proizvodnih sredstev tako, da razvije brezemjni potencial moderne tehnologije in ustvari resno pravo ameriško ljudovlado — prosto revščine in nezavarovanja.

Progresivna stranka stoji na stališču, da svet lahko napreduje le potem mirnega razumevanja za dosego rekonstrukcije in višje življenske stopnje; da je mir osnovni pogoj za ohranitev in razširjenje naših tradicionalnih svobodščin; da le z ohranitvijo svobode in s planiranjem

življenske obilnosti za vse lahko odstranimo vzroke za svetovno sporekanje. Mir, svoboda in obilnost — cilji progresivne stranke — so nedeljivi.

Le Progresivna stranka lahko razruši moč privatnega monopolu ljudstvu nazaj v roke. Kajti naša stranka ni izprijena od privilegijev, se ni zaobljubila nobenim posebnim interesom, je prosta od kontrole kakakega stroja, ter odpira vrata vsem Američanom vseh ras, polti in ver.

Progresivna stranka je stranka delavnosti. Potom demokratičnega procesa in v vsakdanjo aktivnostjo hočemo peljati ameriško ljudstvo po poti, da se izpolnijo ta načela.

Prosimo vas, da podpirate naslednji program.

(Dalje prihodnjič)

Urednikova pošta

Zbor "Slovian"

Euclid, Ohio—Ker je vse na počitnicah, tako je tudi zbor "Slovian" vzel malo oddiha. Zdaj se dnevi že obračajo bolj na hladno in tako bomo tudi pri pevskih zbiorih zopet začeli s pevskega vajami.

Zbor "Slovian" ima svoje vaje nocoj, v torek 10. avgusta in sicer točno ob 7.30 uri. Ker naš pevovodja Mr. Frank Vauter vedno povdarja, da je treba točnosti, prosim, da bi se vsi pevci udeležili ob času. Čas itak hitro beži in če pridemo pozno je pouk kar prekratek.

Pri "Slovianu" smo dobili zadnje čase precej novih moči, tako tudi tem fantom priporočamo, da bi ostali stalno v naših vrstah, ker tako bo zbor napredoval in obstojal še potem, ko bomo mi starejši odšli v pokoj. Torej, fantje, le korajžjo. Pri Slovianu je vedno dosti veselja in razvedrila. Tudi druge, ki še niso pristopili k našemu zboru, a imajo veselje in posluh do petje, vabimo, da se pridružite sedaj, ko je čas predno začnemo znova z vajami za prihodnji koncert.

Na svidenje torej nocoj, v torek 10. avgusta ob 7.30 uri, točno, v Slov. društvenem domu na Recher Ave.

Frank Rupert, tajnik

SPOMENICA

Slovansko-italijanske antifašistične unije za
Tržaško ozemlje Varnostnemu svetu organizacije
Z.N. o stanju v anglo-ameriški okupacijski zoni

(Nadaljevanje)

Pri bombnih napadih fašističnih teroristov na sedeže demokratičnih organizacij (kulturni krožek Ravbar, kulturni krožek Čermelj, Mestni odbor Slovensko-italijanske antifašistične unije itd.) krivci niso bili aretirani. Nadalje niso bile aretirane osebe, odgovorne za veliko skladišče orožja, kakor tudi niso bile obsojene osebe, krive posesti orožja, ki so ga odkrili v sedežu Akcijske stranke (Partito d'Azione). Demokratični organizaciji žena je Zavezniška vojaška uprava prepovedala po vsem svetu spoštovano proslavo "Dneva miru."

Za slovensko Narodno gledališče je bila kljub 184 osebnim intervencijam in številnim pisnim vlogam nakazana dvorana za predstave le od primera do primera, in sicer v vseh letih Zavezniške vojaške uprave le desetkrat, s čimer so bili slovenski državljani prikrajšani za dopust umetniški užitek, ki ga nobena ustava ne more braniti in ki ga priznava osnovne določbe Statuta. Športne organizacije, ki so vključene v UCEF in imajo 18.769 članov, so imele v času od oktobra do januarja 1948 javna igrišča na razpolago za 29 poldni in nobene telovadnice, medtem ko so organizacije, ki so vključene v CONI in imajo okoli 4.000 članov, razpolagale z javnimi igrišči 115 poldni in stalno z dvema telovadnicama.

Posebno poglavje pa tvori poleg že drugih neštetihih primerov—zadržanje Zavezniške vojaške uprave do organizacije patizanov, ki so se borili na strani zaveznikov v zadnji vojni. Prepovedano jim je bilo odkriti ploščo padlim pri Sv. Križu. Policija je brutalno napadla množico, ki se je zbirala na pokopališču, in izvršila več aretacij. Podobno je nastopila policija proti množici, ki se je mirno vračala s proslave tretje obletnice brigade Fontanot, čeprav so teroristi vrgli vanjo štiri bombe, ki so ranile 17 oseb. Višek pa je dosegel nastop policije na Opčinah, ko je uprizorila gonjo na partizane v uniformi in aretirala 29 oseb brez povelja. Šele potem, ko so se razkropili mirno vračali proti domu. Večina teh je bila izpuščena že v preiskavi ali pa na razpravi pred vojaškim sodiščem potem, ko je demokratično prebivalstvo na to provokacijo odgovorilo s splošno stavko.

Svoboda stavke se utesnjuje, ker se smatra vsaka stavka za politično stavko, ta pa za izziivanje.

c) Prebivalci Svobodnega tr-

žaškega ozemlja ne uživajo enakopravnosti. Polno zadoščenje—ex lege—za krivice in škodo, ki jim jo je povzročil prejšnji režim, so že v letu 1945.—upravičeno prejeli židje. Toda glede antifašistov in Slovencev posebej, kakor tudi glede antifašističnih in slovenskih organizacij vse do sedaj ni bilo podobne odredbe.

Zavezniška vojaška uprava ni samo dosledno prezirala škodljivih zahtevkov Slovencev, temveč jih je na podlagi stare fašistične zakonodaje celovito, da bi z lastnimi sredstvi oporabili po fašizmu uničene gospodarske pozicije (preprečevanje otvoritve banke itd.). O kakem povračilu kulturnih domov in imovine neštetihih slovenskih in italijanskih društev, ki jih je zatrl fašizem, seveda ni bilo govora.

Slovenci morajo celo glede rodinskih imen, ki jih je fašistični režim uradno ali pod ekonomskim ali policijskim pritiskom potlačil, vlagati posebne prošnje za povrnitev prvotne oblike. Otroški vrtci v pretežno slovenskih krajih, kakor v Barckovljah na Škledju, so še vedno popolnoma italijanski in se torej še danes pod okriljem Zavezniške vojaške uprave nadaljuje raznarodovanje slovenskih otrok.

Prišlo je celo tako daleč, da se v radu cenzurira Ivana Cankarja, največjega slovenskega pisatelja, prepoveduje predavanje njegovega "Hlapca Jerneja," ki je preveden v večino evropskih jezikov. V spored radijske oddaje postaje je Zavezniška vojaška uprava, ki kontrolira to od prispevkov svojih abonentov živečo javno ustanovo, vnesla posebne, demokratične gibanju zlohotne in ščuvajoče politične oddaje in večkrat dovoljuje oddaje po radiu irendentističnim organizacijam, zabranjuje.

O izvedbi dvojezičnosti, ki jo terja čl. 7 Statuta, ni govora niti pri javnih napisih Zavezniške vojaške uprave, kaj šele sicer v javnem življenju.

Narodna enakopravnost, ki jo sankcionirajo osnovne določbe Statuta v težnji, da napravijo konec narodnostnemu zatiranju Slovencev na Tržaškem ozemlju, je ostala le na papirju ter je ohranjen v tem pogledu ves od fašizma izumljeni sistem zatiranja.

IV.

Z nastopom veljavnosti Listine o začasnem režimu je nastala za Zavezniško vojaško upravo obveznost, da ukrene vse potrebno za čim prejšnjo demokratizacijo javnega življenja in

pripravi vse pogoje za režim, kakor ga predvideva stalni Statut. Poskrbeti bi morala za likvidacijo stanja vojne okupacije in za prehod oblastvenih funkcij v roke civilnih organov oblasti.

Od teh velikih in važnih nalog ni Zavezniška vojaška uprava izvedla nobene. Res pa skuša preimenovanje nazivov uradov in funkcionarjev Zavezniške vojaške uprave po Ukazu št. 55 zbuditi vtis, da so odslej funkcije civilnega značaja, kar kaže na to, da se je Zavezniška vojaška uprava zavedala svojih dolžnosti, a se jim je z večjim manevrom hotela izogniti.

Ko se že niso izvedle volitve, bi vsaj upravičeno pričakovali, da bo Zavezniška vojaška uprava pritegnila k sodelovanju predstavnikov političnih in narodnostnih skupin v sorazmerju z njihovo močjo. Toda Slovensko-italijanska antifašistična unija kljub temu, da je na Svobodnem tržaškem ozemlju najmočnejša in najkompaktnjša politična grupacija, da je takoj priznala po mirovni pogodbi ustvarjeno državno telo kot dejstvo in kot okvir svojega političnega udejstvovanja, in kljub temu, da je po podpisu mirovne pogodbe ponovno izjavila svojo pripravljenost za sodelovanje, še danes ni zastopana v nobenem organu javne uprave.

Ce upoštevamo čl. 25 Stalnega statuta, lahko smatramo, da je tudi to dejstvo—odklonitev, da bi vse politične skupine sodelo-

Katarina Špur:

DOZORELO JE ŽITO

Dozorelo klasje žita se je nagnilo k zemlji. Poletni viharji so mnogokje razmršili pšenico. Iznad podrte, v eno stran nagnjene rži dviga glave ozeleneli plevel. Čebele, hrošči, čmrli, metulji, pa tudi vrabci rajajo svoj zadnji rej nad dozorelimi žitnimi njivami.

V zgodnjem jutru, ko se je še lesketala rosa na steblih, so prišli prvi ženjenci na ječmenovo njivo. Voljno se je zgrnilo dozorelo klasje na nabrušeno kosos. Kosec je zaukal, da je šel glas daleč preko njiv. S prostrane njive državnega posestva nekje med Rakičanom in Beltinci mu je odgovorila žetvena pesem traktorja, ki je vlekel za seboj žetelico.

Na vsej široki prekmurski ravnini se je začela žetev.

Tik pred žetvijo so prehodili to polje komisije, ki so odbi-

vale pri javni upravi—nasprotno duhu mirovne pogodbe. Nesporo pa je izključna udeležba skupin, ki so se po svojih predstavnikih že v dnevih nastanka Svobodnega tržaškega ozemlja javno izrazile proti novemu stanju, njena odkrita kršitev, zlasti ko so se proglasu irendentističnih skupin 16. septembra 1947 pridružile izjave predsednika in članov Conskega sveta, ki so njegovo prvo sejo po nastanku Svobodnega tržaškega ozemlja pretvorile v irendentistično manifestacijo.

Zaradi tega zveni ironično—da se drugače ne izrazimo—zahteva Zavezniške vojaške uprave, naj Slovensko-italijanska antifašistična unija dokaže svojo dobro vero, ko zahteva soudeležbo pri javni upravi, obenem pa pridržuje to pravico izrecno in izključno Svobodnemu tržaškemu ozemlju nasprotnim političnim skupinam. Bolj očitnega nasprotja si ni mogoče zamisliti, in to javno dokazuje voljo Zavezniške vojaške uprave, da se ohranjuje prevlada v javni upravi tistim političnim skupinam, ki so vselej—pred in po fašizmu in za časa vojne—vladale mestu in skrbele samo za svoje ozke koristi v nasprotju z ljudskimi. Ta ugotovitev ne velja zgolj za javna telesa, kakor na primer Conski in Občinski svet, marveč tudi za vse javnopravne ustanove, kakor Acegat (Azienda Comunale del Gas, Acqua ed Eletticità) in ICAM (Istituto nazionale abitazioni minime), Tržaško hranilnico (Cassa di Risparmio Triestina), Občinsko dobrodelno ustanovo (ECA-ENTE comunale assistenza), Bolniško blagajno (Cassa ammalati), ostale zavode za socialno zavarovanje, Združene bolnice itd.

(Dalje prihodnjič)

rale najboljše posevke za seme. S kritičnim, strokovnim očesom so si ogledali polje in ocenili pridelek.

Kakor beli otoki sredi zlatorumenega morja leže med žitnimi njivami vasi Lemerje, Puževci, Strukovci. Komisiji, ki hodi med njivami, se pridružujejo kmetovalci, jemljejo z glav kave, si otirajo potna čela in vabijo komisijo: "Se moje bi pogledali!"

Gredo in pogledajo se njegovo. Strokovnjak z okraja ima s seboj blok, v katerega zapisuje površine, ki bi prišle v posevke za seme, in njihove lastnike. Toda med pšenico je polno trde sneti. Razbohotila se je po vseh njivah. Včasih stoji komisija pred krasno njivo pšenice. Težki, krepki klasi komaj nosijo tovor nabreklih zrn. Ko pa stopiš bliže in natančneje pogledaš med klasjem, razočaran

ugotoviš: sneti! Posevka ne moreš priznati za seme.

V Strukovcih je okrog 30 kmetovalcev podpisalo pogodbo za semensko pšenico. Komisija je morala pogodbe razveljaviti, med njimi je bilo samo pet posestnikov s čisto pšenico. Kjer ni bilo sneti, je bila rjva, kjer ni bilo ne sneti ne rje, je rasla rž med pšenico. Zlasti na vseh večjih njivah je polno rži med pšenico. Videti je bilo, da so manjši posestniki z večjo skrbjo negovali svoje posevke—njihove majhne, skromne njivice so obrodile lepšo žetev.

V Strukovcih si je komisija dolgo ogledovala krasno pšenično njivo sorte bankuti. Njen lastnik Vučak je vzoren kmetovalec. Prav tako si je z občudovanjem ogledala njivico majhnega kmeta, ki niti nima obvezne oddaje. Njegova pšenica je vzor vsej vasi.

V Krogu, dolgi vasi ob Muri, se je komisiji mesto krajevnega predsednika pridružil malihihtar—občinski služitelj, češ da bolje pozna njive. Tudi tu je med pšenico mnogo sneti, pa tudi mnogo rži. Kmetovalci so obljubili, da bodo rž med žetvijo odbirali od pšenice.

Dalje se vrstijo žitne njive do Sodišincev, Genterovcev. Tu je domača rdeča pšenica vsa snetljiva, marsikje do 50%, dočim je vsa bankuti čista.

Boreci sami bi dali za cel vagon semenske pšenice, če ne bi bila snetljiva. Vanča vas je revnejša, njena zemlja je slaba. Toda okrog Predanovec valovi najlepša prekmurska pšenica—kakor prostrano, zlatorumeno morje. Človek se do ramen potopi vanj.

"Zakaj imate toliko sneti?" sprašuje komisija. "Kakšno seme ste sejali?"

Jeseni je bila huda suša in kmetovalci so se bali razkuževati seme. Sejali so, kakršno je bilo. Tedaj se kmetovalci razvnamajo: "Poglejte to! To seme je bilo vaše, od Semenarne smo ga dobili! Pa je pšenica najslapša!"

"Dober kmet sploh ne išče

semena, sam ga ima doma! Le slab gospodar išče seme drugje!" jim odgovarjajo.

"Deset vagonov pšenice bi lahko priznal za seme na tem krasnem polju!" se hučuje član komisije. "Pa kaj, ko je med njo sneti!" Na marsikateri njivi so pomešane po tri sorte pšenice.

V Brezovici je bil komisije morda najbolj vesel kmetovalec Barbarič. Ponosno ji je pokazal svojo lepo, čisto pšenico.

"Drugo leto bom sejal samo pšenico—deset kubikov je posejan! Toliko kak eden marof!"

"Ke meni ne pridete, tovariši?" vabijo komisijo še drugi kmetovalci. Štiri kilometre je šel za kmetijskim referentom kmetovalec iz Tešanovcev, da mu je pokazal še svojo njivico, ko le dobra za seme. Toda njegove pšenice ni mogel priznati, ker ni bila čista.

Včasih se je pridružilo komisiji polovico vasi, po 20 kmetovalcev je hodilo z njo od njive do njive, pregledovalo, ocenjevalo. Toda le prav malo so našli čistega, dobrega za seme. Kmetovalci pa niso razkazovali samo svojih žitnih njiv.

"Tovariš, pa šče mojo ucereno bi poglednoli!" je poprosil ta ali oni. Ta je povabil komisijo k svoji njivi, posajeni s krmno peso, oni je hotel, naj bi si kmetijski referent zdaj, ko

je že tu, ogledal še plemenskega bika.

Toda rok za priznanje je kratek, članov priznavalnih je malo, z delom je treba hiteti!

Ko so se v soboto zvečer sestali k zaključnemu tedenskem sestanku, da se pomenijo o doseženih uspehih, so ugotovili:

Doslej so priznali za seme 7 in pol vagona pšenice, (planiranih je 20 vagonov), 6 vagonov rži (po planu morajo zbrati 5 vagonov). Toda priznavanje se je še nadaljevalo, v hodoški dolini, kjer uspeva krasna pšenica, sploh še niso bili. Tudi še niso ocenili lepe pšenice v rogaševski dolini.

V Strugovcih so prav tisto soboto mlatili inkarnatko. Inkarnatke bodo zbrali z lahkoto znatno več, kakor je predvideno po planu.

"Pol vagona že bo samo v Borecih!" pravi eden izmed komisije. "Le da bomo dobro organizirali odkup, dali dovolj vreč!" Kmetijski referent smeje se pripoveduje: "Nekje sem srečal kmetiča, ki je sejal proso. Vprašal me je, kaj naj seje, da bo davke plačal. Ti se inkarnatko pa lupimo, sem mu odgovoril!"

Kljub temu, da so pustošili po posevkih žitni hrošči, kljub rji in sneti, izzveni sestanek v Soboti v optimističen sklep: "Letošnja žetev bo dobra!"

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

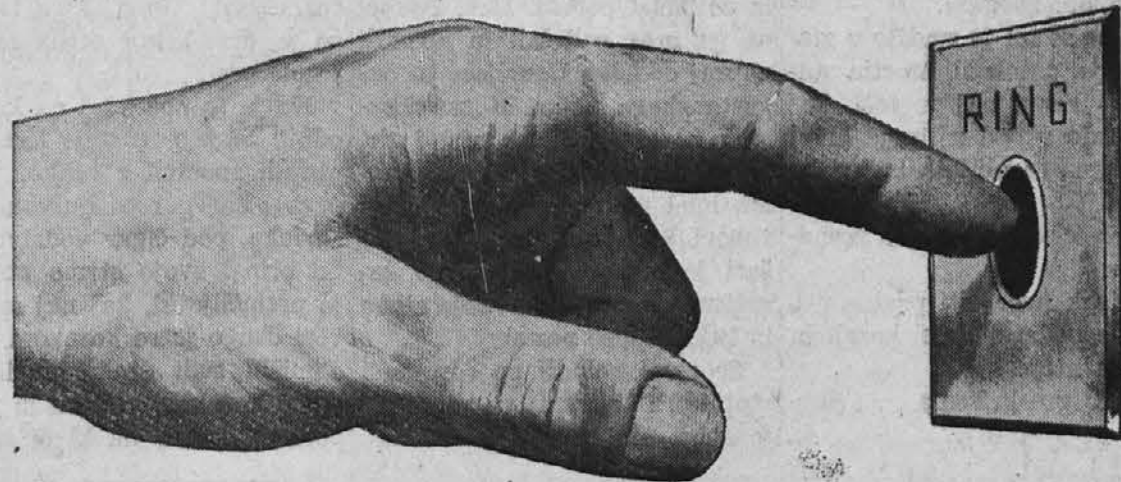
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

It's for you!

SOMETIME in the very near future, a finger will press your doorbell.

The ring will be for you, in more than one sense of the word.

For the doorbell ringer will be a volunteer representative of the U.S. Treasury, aiding the Security Drive to increase automatic buying of U.S. Security Bonds.

For your future, for your security, he will urge you to sign up for one of the two painless, easy, and systematic plans for putting part of your income—regularly—into U.S. Security Bonds.

One is the Payroll Savings Plan, for people on wages or salary. The other is the Bond-A-Month Plan, for those not on payrolls but who have a checking account in a bank.

In all fairness to yourself, you should welcome this man... and listen to him well. He is offering you peace of mind—the peace of mind that can only come from regular saving for the needs and wants of the future.

BUY

AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY!

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

CONSUMERS WARNED TO PROTECT FOOD SUPPLIES

by HELEN HALL
Chairman, National Association of Consumers

Natural forces are at work in your home to destroy your precious food supply, just as they are on the farm and in food warehouses. This was a new idea,

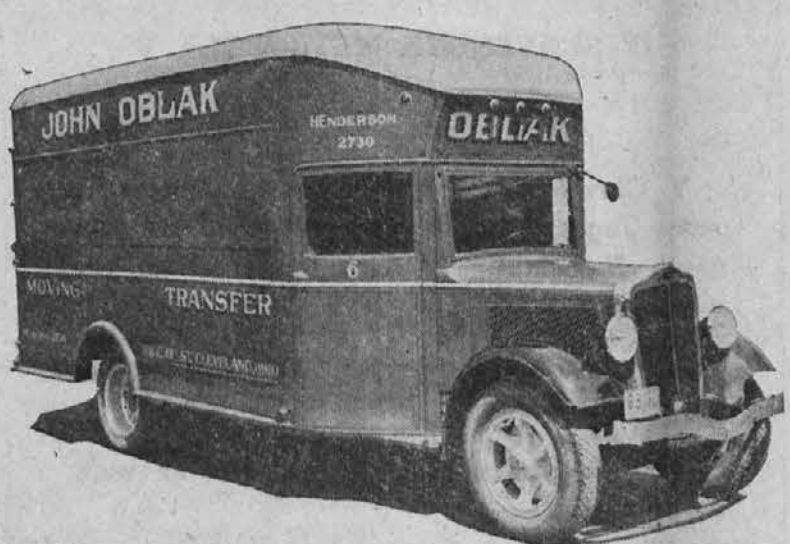

pointed out by Dr. Day Monroe, food expert in the U. S. Department of Agriculture in Washington. In suggesting some tips on getting your money's worth from food purchases in these high cost days.

Take inventory, inspect and clean out cupboards, refrigerators, cabinets, baskets where food supplies are kept. Cereal, prunes and raisins easily get weevily; onions begin to sprout; bread begins to mold; fat gets rancid.

Air out cupboards, inventory supplies, plan menus to use onions, cereals, and dried fruit before they begin to deteriorate. During the warm months, store bread in the refrigerator. Keep your fat salvage can either in the refrigerator or cool cellar steps, and when it is filled, sell it to your meat dealer.

These tricks take little time, and are insurance against losing the food value, and often the food itself that cost you time and money to select and purchase. No one ever heard of a farmer being casual about the inspection and protection of his harvest, or a manufacturer of his raw materials. It behooves a consumer to be just as vigilant.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA
1146 East 61st St. HE 2730

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

DRUGA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Ne morem jaz, pravi sin svojega naroda, ki sem vse svoje življenje vprico vseh daroval brezmejni vdanosti domovine, da bi ne varoval velikih svobod, sijn sijajne prihodnosti svojega naroda. Toda zdaj je njegova prihodnost v slabih, neodločnih rokah. Objektivni sovražnik se sprico podkupljivosti in izdajstva vede pri nas kakor v lastni hiši in grozi pogubiti ne samo svobodo, ampak tudi obstoj ruskega naroda. Zavedite se, Rusi, in spreglejte brezdanji prepad, v katerega blazno drvi vaša domovina!

Da se izognemo vsakršnih pretresov, da preprečimo sleherno prelivanje ruske krvi, medsebojni boj in pozabimo vse žalitve in zamere, zato se vprico vsega naroda obračam na vašo vlado in pravim: pridite k meni v glavni stan, kjer stam vaša svoboda in varnost zjamčena z mojo častno besedo, in skupno z menoj izdelajte in izoblikujte tak sestav narodne obrambe, da bo zavaroval svobodo in povedel rusko ljudstvo v veliko prihodnost, dostojno močnega svobodnega naroda.

General Kornilov.

Na prihodnji postaji so oddelek zadržali. Kozaki so pričakovali odprave, se zbrali ob vozovih, presojali brzovjavo Kornilova in brzovjavo Kereškega, ki jo je bil ravnokar prebral poveljnik stotnije, razglajajočo Kornilova za izdajalca in kontrarevolucionarja. Kozaki so se raztreseno pogovarjali. Poveljnik stotnije in vodni častniki so bili zbegani.

— Vse se mi je zmedlo v glavi, — je potolažil Martin Šamilič. — Kuga naj ju loči, kaj vem, kdo izmed njih je kriv! — Sama se ubijata in vojsko ubijata. — Načelstvo nori od prenašitosti. — Vsak hoče biti prvi. — Gospoda se daje, kozakom se glava maje. — Vse gre križema . . . Škoda!

Skupina kozakov je prišla k Ivanu Aleksejeviču in zahtevala:

— Pojdi k poveljniku, pozvedi, kaj naj naredimo.

V gruči so odšli k stotnijskemu. Častniki so se zbrali v svojem vozu in se o nečem posvetovali. Ivan Aleksejevič je stopil v voz.

— Gospod poveljnik, kozaki sprašujejo, kaj naj zdaj napravijo.

— Takoj bom prišel.

Stotinja se je zbrala v zadnjem vozu in čakala. Poveljnik se je pomešal v gručo kozakov; ko je prišel na sredo, je dvignil roko.

— Ne podredimo se Kereškemu, ampak vrhovnemu poveljniku in svojemu neposrednemu predstojništvu. Prav? Zato moramo brez ugovaranja izpolniti povelje svojega predstojništva in se odpeljati proti Petrogradu. V skrajnem primeru lahko preučimo položaj, ko pridemo do postaje Dno, pri poveljniku prve donske divizije — potem bomo videli. Prosim kozake, naj se ne vznemirjajo. Take čase pač preživljamo.

Stotnijski je še dolgo govoril o vojaški dolžnosti, domovini, revoluciji, pomirjal kozake in izmikajoče se odgovarjal na vprašanja. Svoj namen je dosegel; medtem so k sestavi priklopili lokomotivo (kozaki niso vedeli, da sta dva častnika njihove stotnije dosegla pospešeno odpravo, ko sta z orožjem zagrozila načelniku postaje) in kozaki so se trumoma razšli po vozovih.

Ves dan se je oddelek vozil in se bližal postaji Dno. Ponoči so ga spet zadržali in spustili naprej oddelke Usurijev in dagestanskega polka. Kozaki so se zapeljali na mrtvi tir. Mimo njih so v opalni nočni temi, med migotanjem luči hiteli vozovi dagestanskega polka. Slišati je bilo oddaljujoče se zagrljene glasove, breknjanje strun in tuje napeve pesmi.

Ze proti polnoči so odpremili stotnijo. Slabotni parni stroj je dolgo stal pri vodni črpalki,

od kurjača je padal na tla iskreč se snop svetlobe. Strojevodja je vlekel cigareto in gledal skozi okence, kakor da kaj čaka. Eden izmed kozakov v vozu, najbližjem lokomotivi, se je stegnil skozi vrata in zavpil: — Ej, Gavril, daj, če ne, te bom pri priči počili!

Strojevodja je izpljunil cigareto, pomolčal, očividno spremljal njen dolgi let, se odkajšal in rekel:

— Vseh ne boste pokopali.

Čez nekaj minut je lokomotiva potegnila vozove, odbijajoči so zazveneli, zateptala so kopita konj, ki so ob sunku zgubili ravnotežje. Vlak je peljal mimo vodne črpalke, mimo redkih kvadratkov razsvetljenih oken in temnih gruči brez obželezniškega nasipa. Kozaki so bili nakrmljeni konje in so spali, le malokdo je bedel, kadil pri priprtih vratih, gledal daljno nebo in mislil o svojem.

Ivan Aleksejevič je ležal ob Koroljovu in gledal skozi razpoko v vratih na bežeče, raztresene zvezde. Premišljeval je ves minuli dan in trdno sklenil vsekakor preprečiti nadaljni premik stotnije proti Petrogradu; leže je preudarjal, kako bi pridobil kozake za svojo odločitev, kako bi vplival nanje.

Še pred oklicem Kornilova se je jasno zavedal, da kozaki ne morejo iti za Kornilovom, občutek mu je veleval, da tudi Kereškega ne kaže braniti; možgal je in nazadnje sklenil: Stotniji ne sme dovoliti odhoda v Petrograd, če pa bo treba s kom udariti, potem s Kornilovom, a ne za Kereškega, ne za njegovo oblast, ampak za tisto, ki bo prišla za njim. Da bo prišla za Kereškim zaželjena, resnično domača oblast, o tem je bil do kraja prepričan. Še poleti je bil moral oditi v Petrograd, na vojaški odsek izvršnega odbora, kamor ga je poslala stotnija na posvet zastran spora, nastalega s poveljnikom stotnije; ko si je ogledal delo izvršnega vojaškega odbora in se pogovoril z nekaj tovariši boljševiki, je pomislil: "Ko se to okostje še obraste z našim delavskim mesom — potem bo to res oblast! Umri, Ivan, a drži se, drži kakor otrok za materine prsi!"

Ko je to noč ležal na konjski odeji, se je pogostejše kakor po navadi spomnil z veliko, doslej nezavedno, gorečo ljubeznijo na človeka, pod čigar vodstvom je bil otipal svojo strmo pot. Ko je premišljeval, kaj naj spregovori drugo jutro kozakom, se je domislil tudi Štokmanovih besed o kozakih; večkrat si jih je ponovil, kakor da bi si zabijal

v glavo: "Kozaki so po svojem bistvu starokopitni. Ko boš prebričeval kozaka o pravilnosti boljševiških idej, ne pozabljal na to dejstvo; delaj previdno, premišljeno, znaj se prilagoditi okoliščinam. Spočetka te bo sprejel s takimi predsodki, s kakršnimi sta tudi vidva z Miškom Koševom sprejela mene, ali to naj te ne moti. Vztrajno dolgi in končni uspeh bo naš."

Ivan Aleksejevič je računal, da bo ob prepričevanju kozakov, naj ne gredo s Kornilovom, naletel na nekaj ugovorov, a zjutraj, ko je v svojem vozu previdno spregovoril o tem, da morajo zahtevati vrniče na bojišče, ne pa, da bi se šli pretepati v Petrograd s svojimi, so se kozaki voljno pridružili njegovemu mnenju in z veliko pripravljenostjo sklenili upreti se nadaljnemu pohodu v Petrograd. Zahar Koroljov in kozak Turilin iz čerliševskega okraja sta bila najboljša sobesednika Ivana Aleksejeviča. Ves dan so hodili iz voza v voz, se pogovarjali s kozaki, proti večeru pa je na nekem majhnem postajališču, ko je vlak sploščnil hitrost, v voz, kjer je bil Ivan Aleksejevič, skočil desetin tretjega voda, Pšeničnikov.

— Na prvi postaji se bo stotnija iztovorila! — je razburjeno zavpil in se obrnil k Ivanu Aleksejeviču. — Kakšen predsednik odbora si, če ne veš, kaj hočejo kozaki? Kaj se bode igrali z nami. Ne pojdemo dalje! . . . Častniki nam mečejo zanko na vrat, ti pa piši me v uho. Ali smo te za to izvolili? No, kaj se režiš?

— Že davno bi bili morali tako napraviti, — je spregovoril Ivan Aleksejevič in se zasmejal. Na postaji je prvi skočil iz voza. V spremstvu Turilina je odšel k postajnemu načelniku. — Našega vlaka ne odprem-ljaj dalje. Tukaj se bomo začeli iztovarjati. — Zakaj pa? — je raztreseno vprašal postajni načelnik. — Imam povelje . . . načrt . . . — Molči! — ga je ostro zavrnil Turilin. Poiskala sta postajni odbor in predsedniku, debelemu, rdečelasemu telegrafistu, obrazložila zadevo in čez nekaj minut je strojevodja voljno zapeljal vlak na stranski tir.

Kozaki so hitro postavili sestopne in začeli iztovarjati konje iz voza. Ivan Aleksejevič je široko razkoračen stal pri lokomotivi in si brisal pot z nasmejanega temnega obraza. K njemu je pritekel blede poveljnik stotnije.

— Kaj pa počneš? . . . Ali veš, da . . . — Vem! — ga je ustavil Ivan Aleksejevič. — Ti pa, gospod

stotnik, nikar ne brusi jezika. — Prebledel je, zaplaval z nosnicami in razločno povedal: — Odklenkalo ti je, fant! Zdaj ti bomo mi nosili na mizo. Tako! — Vrhovni Kornilov . . . je zajecel stotnik in poškratelj, a Ivan Aleksejevič je gledal svoje pošvedrane škornje, ki so se mu globoko vdrlje v živi pesek, olajšano zamahnil z roko in nasvetoval:

— Obesi si ga za vrat namesto križa, nam pa ni potreben. Stotnik se je obrnil na petah in stekel k svojemu vozu.

Čez eno uro je stotinja brez slehernega častnika, a v popolnem bojnem redu zapustila postajo in krenila proti jugovzhodu. V čelnem vođu sta vstrelci strojničarji jezдила Ivan Aleksejevič, ki je prevzel vodstvo stotnije, in njegov pomočnik, tršati, uhajati Turilin.

Trudoma so se znašli na zemljevidu, ki so ga vzeli prejšnjemu poveljniku; stotinja je prišla v vas Goreloje in se ustavila za prenočevanje. Na skupnem posvetovanju so sklenili oditi na bojišče, če pa bi jih poskušali zadržati, bodo sprejeli boj.

Kozaki so speli konje, postavili varnostno stražo in se polegli spat. Luči niso prižgali. Čutiti je bilo, da so večinoma potrti, ulegli so se brez običajnih pomenkov in šal, varno skrivaje misli drug pred drugim.

"Kaj, če se premislijo in se skesano vrnejo?" — je pomislil Ivan Aleksejevič, ne brez skrbi, in se zavil v plašč.

Kakor da je slišal njegovo misel, je pristopil Turilin.

— Ali spiš, Ivan?

— Se ne.

Turilin je počenil k njemu, zamežikljal z lučko cigarete in šepetaje rekel:

FORNEZI

Novi fornezi na premog, olje, plin, gorke vode ali paro. Resetting \$15 — čiščenje \$5; premenjamo stare na olje, Thermostat. CHESTER HEATING CO., 1193 Addison Rd., EN 0487 Govorimo slovensko

NO BETTER TERMS ANYWHERE

LOANS TO REPAIR, MAINTAIN, MODERNIZE YOUR HOME OR BUSINESS PROPERTY

CLEVELAND

JE SLOVENSKA METROPOLA V AMERIKI!

V Clevelandu so naseljeni Slovenci, oziroma Jugoslavlani iz vseh delov Slovenije in sploh Jugoslavije. V Clevelandu izhaja slovenski list

ENAKOPRAVNOST

ki prinaša dnevno zanimive novice iz vseh delov sveta.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

LET'S EXPLORE OHIO

Mother of Presidents

The most famous front porch in America may be seen in Marion, Ohio.

It is the front porch from which tall, leisurely, genial Warren G. Harding, editor and publisher of The Marion Star, conducted the successful "front porch campaign" which won him election as 29th President of the United States in 1920.

The Harding house is located at 380 Mt. Vernon Avenue in Marion. The late President Harding was an inveterate collector. And in the memorial which has been erected to him on the outskirts of Marion are to be found today many relics not alone of his life-time but of earlier presidents.

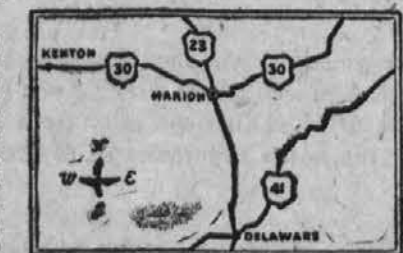
Here one may see the locket containing a clip of Abraham Lincoln's hair—the coffee cups used by William Howard Taft—the horseshoes that once wore the lawn at the White House—the beautiful mahogany desk from which Harding gave the first telephone and loud speaker inaugural address to more than 120,000,000 people—the gavel that was used when Charles Evans Hughes was nominated for the presidency in 1916—and other items of interest. The mausoleum of both President and Mrs. Harding is one of the most beautiful of Ohio's memorials. Together with the Harding home and the memorial, both open to the public, the sight-seer may find much to warrant a delay of the trip at Marion.

The Harding Mausoleum at Marion

WARREN G. HARDING

29th President and 8th from Ohio

The famous "Front Porch" COURTESY—THE STANDARD OIL CO. (OHIO)

Close by are the Ohio and Zane Caverns and Indian Lake, the latter the third largest artificial lake in the state. The Caverns are lighted on the several accessible levels and have strange underground formations, great and beautiful rooms and weird attractions for the visitors.

Warren G. Harding was born at Corsica, Ohio, November 2, 1885,

and died in San Francisco, August 2, 1923. He studied at Ohio Central College; served in the Ohio State Senate and as Lieutenant Governor of the state; was elected to the United States Senate in 1915 and to the Presidency of the United States in 1920.

(Another story in this series of Ohio Presidents will appear in an early issue. Watch for it.)

raščajoča temnolista čreda oblakov. In po sredi, nad vasjo v pskovski pokrajini, kakor širok svetleč se pas v neizbrisen spomin vtisnjena mlečna cesta.

Ob svitanju je stotinja krenila dalje. Šli so skozi vas. Gorelo je, za njimi so dolgo gledale ženske in paglavci, ki so gnali krave na pašo. Vzpel so se na opekastordeči grič, obarvan od vzhajajočega sonca. Turilin se je ozrl in se z nogo zadel ob streme Ivana Aleksejeviča.

— Poglej, za nami dirjajo jezdec.

Trije konjeniki, zaviti v rdečo kasto tančico prahu, so drveli skozi vas in se gnali dalje.

— Stotni-i-ija, stoj! — je poveljeval Ivan Aleksejevič.

(Dalje prihodnjič)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

PRODA SE po zmerni ceni, lepa hiša za dve družini, na 1197 E. 176 St., od Greenwood Ave. 5 sob spodaj, 5 zgoraj in ena na tretjem nadstropju. Garaža za dva avta. Razkažemo po dogovoru. EAST SHORE REALTY 778 E. 185 St., IV 6561 zvečer: KE 1691

HIŠA ZA 2 DRUŽINI

se prodaja 5 sob in predvoh. Zgotovljeno tretje nadstropje. Prodaja lastnik sam.

9317 ST. CLAIR AVE.

MOŠKI ZA

snaženje uradov ponoči. Dobra plača.

The Radiart Corp.

3571 W. 62 St.,

južno od Dension Ave.

NAPRODAJ

Grocerija in mesnica staro podjetje in dobra trgovina v slovenski naselbini. Za več pojasnila pokličite

JOHN KNIFIC

820 EAST 185 ST.

IV 7540 ali KE 0288

Notarska postrežba

Tovarniški delavci

Plača od ure.

Zglasite se med

8. zj. in 4. pop.

BISHOP & BABCOCK CO.

Vogal E. 49th St. in Hamilton Ave.

Ekstra posebnosti!

Če sedaj daste vaš fornez pregledati, nanovo cementirati in čistiti, kar navadno stane \$25, vam vse to naredimo ZA SAMO \$12.50

Pokličite še danes — Prihranite si denar.

NATIONAL HEATING CO.

Postrežba širom mesta

FA 6516

Zastopniki

"Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:

JOHN RENKO

1016 E. 76th St.

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ

775 East 236 St.

REDWOOD 4457

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO

11101 Revere Ave.